ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ПЛЪАНДЗРЭ КЪЫДОКI

№43 (22.451) • 2013 гъэм гъатхэпэм (мартым) и 7, махуэку • Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI • И уасэр соми 3-щ • adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Iэтащхьэ Кьанокъуэ Арсен балъкъэр лъэпкъым, республикэм ис псоми

ЗЭРЫЗАХУИГЪАЗЭР

Си хэкуэгъу лъапIэхэ!

Пщэдей илъэс 69-рэ ирокъу Кьэбэрдей-Балъкъэрым и тхыдэм хихыдэ гуэзэвгъуэ нэхъ ин дыдэхэм ящыщ зыр къыдэзыхьырэ. Тепщэныгъэр зыбыгъэхэм я щIэпхъаджагъэкIэ балъкъэр лъэпкъыр залымыгъэкIэ Азие Курытымрэ Къэзахстанымрэ игъэIэпхъуауэ щытащ. Мы махуэхэм дэ ди къуэш балъкъэр лъэпкъым щыгъуэ догъэв гуэзвэгъуэ хьэлъэм, благъэхэмрэ Iыхьлыхэмрэ зэрыхэкIуадам теухуауэ гукъэкIыкъхэр икIи ди щхьэр яхудогъащхь лажьэншэу залымыгъэм текIуэдахэм.

КъыльыкъуэкIа гъэунэхуныгъэ хьэлъэм балъкъэр лъэпкъыр кьыззэфигъэщакъым. И бэшэчагъым, хахуагъэм, губзыгъагъэм, егупгуныгъэм я фIыщIэкIэ балъкъэр лъэпкъыр а гуэзвэгъуэшхэм кьыззэрыхэкIам кьыщымынэу, езым и лъэпкъ щэнхабзэр, и бзэр, хабзэхэр, эзэхщыкI нэсыр ихьмэфащ. Адэжьхэм я эжум кьызэригъэзэжрэ зэманыщхъэ дэмыкIами, абы экономикэ, социальнэ Iэнатlэхэм ехьулIэныгъэ инхэр кьыщыхьащ икIи Кьэбэрдей-Балъкъэрым и лъэпкъхэм я унагъуэ зэкъуэтым хэту нобэ тегушхуауэ псэукIэщIэ ехуэу демократиемрэ социальнэ ефIэкIуэныгъэмрэ я гъуэрэм тесу.

Быдзу си фIэщ мэхъу балъкъэр лъэпкъым, Кьэбэрдей-Балъкъэрым и лъэпкъ псоми я кьэкIуэнгъэ зэрыдыдэр, абыхэм я зэныбжьэгъугъэр, зэкъуэшыгъэр зэрыбыдэр. Аращ ди республикэм зиужьынымкIэ, ефIэкIуэнымкIэ шэсыпIэр.

● Пщэдей балъкъэрхэр я лъахэм щрагъэкIа махуэщ

1944 гъэм и гъатхэр

А илъэсым гъатхэр пасэу къэкIуат. Мазаем и кIэм балъкъэрхэм эхуагъэхьэзыру щIадзащ хадэхэр щIэным. Еувэлiауэ я щIы Iыхьэхэр ягъэжьабзэрт. Зым игу къэкIыкъэртэкъым прагъэжьа Iуэхур и кIэм намыгъэсыфыну. Пэжщ, цIыхухэр гузавэ хъуащ совет зауэлIэр зэрыс автомобилышхуэхэр я жьыгъэм щыдыхьэм. АрщхьэкIэ ягъэбзэкIырт. Ягъэхьыбарырт зрагъэгъэнсхуэн, я узынщагъэхэр зэфIагъэувжьын, жьы кьабзэкIэ ягъэбэуэн папщIэ сэлэтхэр бгылъэ щыпIэхэм кьашауэ икIи мыгувэу ягъэзэжу фронтым Iухьэжыну. АрщхьэкIэ псори кьыщIидзащ нэгъэущIу...

АДЭКIЭ Iуэхур зэрекIуэкIам иджы псори щыгъуэзэщ. Тхьатэпэм и 7-м и пщыхьэщхьэм, мыхьэнэшхуэ зиIэ зэIущIэ ирагъэкIуэкIыну щхьэусыгъуэ ящIри, цIыхухъуэр клубхэм щызэхуаушэсащ. Бжэхэм дежи щыт зауэлIхэм ахэр кьыщIагъакIам нэхъ щыгъуэ. КъыкIэлъыкIуэ автомашинэхэм автоматхэмкIэ зэщIэуэзда совет зауэлIхэм балъкъэр къуажэхэм щыпсэухэм унафэ хуащIащ загъэхьэзыру автомашинэхэм итIыгъэ. СыхьэтитI кьудейщ пIалъэу иратар. Хьэпшып, ерыскъы лей кьызщащтэ мыхъуну жраIащ. (Пыжь-фызыжьхэр, ныкъуэдыкъуэхэр, сабий-хэр зэхуахусащ. ЦIыхухъуэхэр езыхэм я деж щыIэт. Абыхэм кьапэпIэрт Налшык гъущI гъуэгу вокзалыр. Абы тет мафIэгъэм ахэр игъащIэм ямылъэгъуа щIыпIэ жьыжьэм нигъэсын хуейт.

Уи нэгу кьыщIэбгъэхьэну хуабжьу гугъущ цIыхухэм яшэча бэпIыкIыр зыхуэдизыр. Iащ зэрыгъэрашэ вагонхэм цIыху 20-30, нэхъыбэж ист. Абыхэм ящIэтэкъым здашэр. МафIэгъэкъэмывыIэу кIуэрт... ЦIыхухэр мэжаллэрт, пIыщIэрт. Куэдыр апхуэдэ хьэзабым иIыкIащ. Станц гуэрхэм я деж ерыскъы тIэкIу кьыщратырт. Апхуэдизрэ балъкъэрхэр нагъэсащ Кьыргызыстан, Къэзахстаным, Сыбырым и щыпIэ пхыдзахэм. Абыхэм кьащIипэпIэрт щыгу зэрыщыта Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-ри зэхъуэкIыжьым. Ар бедзжьыпы хъуащ КПСС-м и Къэрэшай-Балъкъэр АССР-ру зэхъуэкIыжьым теухуауэ. Апхуэдизу я лъахэм кьагъэзэжащ 1944 гъэм, балъкъэрхэм хуэдизу, зи щIэныгъэ зрагъэбгъына къэрэшейхэм, шэщIэнэхэм, ингушхэм, кьалмыкъхэм.

Тхыдэм кьыхэнащ адыгэхэм бэлыхьышхуэ зыгъэза балъкъэрхэр гуапэ дыдэу кьызэрырагъэблагъэжам теухуа хъыбархэр. Храгъэблагъэжа къудейкъым, атIэ сыткIи ядэIэпыкIауэ, Ауэ ар нэгъуэщI Iуэхущ.

ШАЛ Мухьэмэд.

● Къэпкъ Iуэху

Адыгеймрэ Шапсыгъымрэ къызэхакIуэхьащ

Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ Сэхъурокъуэ Хьэутийрэ ЩIэныгъэхэмкIэ Дунейпсо Адыгэ академиемрэ и вице-президент, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ Хьэфыщ Мухьэмэдрэ иджыбланэ Iуащ Адыгей Республикэм и Iэтащхьэ ТхьэкIуащынэ Аслъэнджэрий.

ЗЭIУЩIЭМ кърихьэлIащ ЩIДАА-м и Краснодар щIэныгъэ центрым и унафэщI, академик **Щоджэн Асхьэд**, Адыгей Республикэм егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министр **Хъуажь Мариет,** АР-м Дзахъкъ IуэхухэмкIэ, ди лъэпкъэгъухэм ядэлэжьэныкIэ, хьыбарегъащIэ IэнатlэхэмкIэ и кьэрал комитетым и Iэтащхьэ **Щхьэлахъуэ Аскэр,** Экономикэмрэ медицинэ, социальнэ Iэнатlэхэмрэ зегъэкIуэныкIэ Краснодар дэт институтым и ректор, ЩIДАА-м и академик **Iэщын Юныс,** Кубань кьэрал мэкъумэщ университетым и факультетым и декан **Лебедовский Иван** сымэ.

ТхьэкIуашынэм хьэщIэхэр гуапэу иригъэблагъэщ икIи кьажриIащ Дунейпсо Адыгэ Хасэм ЩIэныгъэхэмкIэ Дунейпсо Адыгэ академиемрэ дяпэкIэ нэхъ пыухыкIауэ зэрадэлажьэнур.

- Дэ нэхъыбэрэ дызэIущIэн, щIэныгъэм, экономикэм зегъэужьыным ди гуапIэ хэтлъхьэн хуейщ, - жиIащ ТхьэкIуашынэм. - Ди хэгъуэгъуэм - Адыгейм, Краснодар крайм, Кьэбэрдей-Балъкъэрым - щыпсэухэм сытым дежи ныбжьэгъугъэр япэ ирагъащу щытащ. Апхуэдизи экономикэ и лъэныкъуэкIэ зы зыужьыныгъэ гъуэгу тетщи, псоми ди зэхуэдэ кьэралыр егъэфIэкIуэным дегугъун хуейщ.

Краснодар крайм хиубыдэ Белореченскэ районым и Iэтащхьэ, профессор Имгрыт Иван, Краснодар крайм хьахъэ Динской районым и Iэтащхьэ, профессор Жиленто Сергей, биологие щIэныгъэхэм я доктор, профессор ШамтIыжь Алий сымэ ЩIДАА-м зэрыхагъэхьамкIэ я дипломхэмрэ щыхьэт тхыльхэмрэ Хьэфыщ Iэ Мухьэмэд ягитыжащ икIи академием и президиумымрэ абы и Президент Нэхущ Iэдэмрэ я цIэкIэ екъуэхуащ. Мы щIалищри Краснодар крайм щолажьэ, ауэ кьыщыхъуарэ, щеджари, нэхъыбэрэ щыпсэуари Адыгейращ.

ДАХ-м и тхьэмадэ Сэхъурокъуэ Хьэутий и псалъэм кьыхиэпщащ Адыгей Республикэм и Iэтащхьэ ТхьэкIуашынэ Аслъэнджэрий щIэныгъэм зегъэужьыным хэлъхьэныгъэшхуэ зэрыхуищIыр, апхуэдизи екъуэхъуащ республикэм и Iуэхухэр дяпэкIи нэхъыфI хъуну, зиужьыну.

ДАХ-мрэ КъАХ-мрэ кьабгъэдэкIыу АР-м и тхьэмадэмрэ министрхэмрэ тыгъэхэр хуащI.

* * *

А махуэм и пщыхьэщхьэм Псэзыупсэ жьыпэм щекIуэкIа пшыхьэм зрагъэкъаIащ Хасэ тхьэмадэхэм. Ар теухуат КIэкIыхьэу Мэжид Шапсытъ Адыгэ Хасэм и тхьэмадэу зэрыщытрэ илъэс 20 зэрырикъум, езым и ныбжьыр илъэс 55-рэ зэрыхъум.

Сэхъурокъуэ Хьэутий кьыщIэсалъэм КIэкIыхьэу Мэжид гуапэу екъуэхъуащ икIи зэпIэзэрыту, и лъэныкъэгъуэхэр зыгъэпIейтей Iуэхугъуэхэм гу лъитэу, къэралри езыр зыхуэзакъэ шапсыгъэри арэзы ищу илъэс куэд щIауэ зэрылажьэм папщIэ фIыщIэ хуищIащ. ДАХ-м и тхьэмадэр хуеджащ адыгэ лъэпкъ щэнхабзэр хъумэнымрэ абы зегъэужьынымкIэ фIыщIэ ин зэриIэм папщIэ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щэнхабзэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ» цIэ лъапIэр фIэщыным теухуауэ КъБР-м и Iэтащхьэ Къанокъуэ Арсен мазаем и 27-м кьыдигъэкIа унафэм. АдэкIэ ХьэфIыщIэ Мухьэмэд къэбэрдейм ираша саугъэтхэр иритыжащ пшыхьым щагъэлъапIэ тхьэмадэм. Шапсытъм щекIуэкIа зэIущIэм хэтащ Абхъаз Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и цIыхубэ артист Битокъу Аслъэнбэч.

А пщыхьэщхьэр зыгъэдэхахэм яхэтащ «Кабардинка» къэрал академическэ ансамблым и кьэфакIуэхэр, УФ-м щIыхь зиIэ и артист Ташло Алий, КъБР-м щIыхь зиIэ и артисткэ Хьэрэдугъэ Динэ сымэ.

ЕтIуанэ махуэм Сэхъурокъуэ Хьэутийрэ ХьэфIыщIэ Мухьэмэдрэ Шапсытъ Адыгэ Хасэм и хэщIапIэр зрагъэлъэгъуащ.

НЭЩIЭПЫДЖЭ Замирэ.

ФIагъым и дунейпсо мардэхэм техьэнущ

● Зэ1ущIэхэр

ФIагъым и лъэныкъуэкIэ КъБР-м и Iэтащхьэм и саугъэтыр къэхьыным теухуауэ гъэ хъэ къыззрагъэпэщ зэпеуэм зи нэмэ тет комиссэм и зи чэзу зэIущIэр иригъэкIуэкIащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщым и япэ кьуэдзэ Уянаев Казым.

АБы нэхъыбэу зыщыытепсэлъыхьар ди къэралыр Дунейпсо сату зэгухьэныгъэм зэрыхыхьам кьыхэкIыу республикэм и предприятэхэр нэгъуэщI кьэралхэм щыIэ Iуэхущ1апIэхэм япеуэныкIэ Iэмалхэр кьызэгъэпэщынырц, абыхэм кьыщIагъэкI продукцIэр фIагъым и дунейпсо мардэхэм егъэззгъыныр.

Уянаев Казым зэрыжиIамкIэ, ISO-9000 дунейпсо мардэхэм тет сертификацIэр республикэм и предприятэу 11-рщ. Мы Iуэхум КъБР-м и Iэтащхьэ Къанокъуэ Арсен гульытэ хэха зэрыхуищIыр. КьихгъэщхьэхуфIри, вице-премьерым кьызэхуэсахэр кьыхуриджащ а лэжьыгъэм Iэмал зэриIэкIэ зрагъэубгъуну. «ИкIэмкIэжьым ди предприятэхэм я кьэжьэнур, зэрыщыту республикэм и экономикэр зэпытауэ щытынущ зэрыщ. Дэ абы ди темыгуэзэвыхьыпIэр иIэкъым - фIагъымкIэ мардэхэм продукцIэр кьызэрамызэгъым кьыхэкIыу, предприятэр мылькунэм хьурэ зэхуащIыкIэ, цIыхухэр зэкъэпIэ зэмыIу кьэзэнущ, - жиIащ Уянаевым.

КъБР-м СтандартизацэмкIэ, метрологиемрэ гъэунэхуныгъэмкIэ и центрым и унафэщI Шурдым Юрий зэрыжиIамкIэ, дунейпсо мардэхэм тету сертификацIэ щыныр Урысейм зыубгъуэ щыIащ. Мы Iуэхур тыншкъым, мылькушхуи окIуадэ, ауэ абы производствэм и Iэнатlэр зэтхэм я щIынатlэ зэгухьэныгъэм и президент, «Тэрчналмэз» акционер зэгухьэныгъэ зэIуакъэм и совет-тым и тхьэмадэ Хьэжу Владимир ыкIи сэлъам. «Мы Iэмалым дэтхэнэ Iуэхуми зэуIуныгъэ хельхьэ. Дэ ди предприятэр икьыкIэ зэуIуу лажьэу кьытпщыхьуу щытащ. Ауэ дунейпсо мардэхэм тету дылажьэу щIэздза нэужь, Iуэхум зэхьэуэныгъэ куэд хэтлъхьэн хуейщ.

СертификацIэмрэ фIагъымкIэ Кьэбэрдей-Балъкъэр центрым и унафэщI Галицын Геннадий кьызэхуэсахэм яжриIащ дунейпсо мардэхэм хужйуа Iэнатlэхэм пэрытхэм яхь жэуапIныгъэм зэрыхэхъуэр, документтэр зэрызэрагъакIуэр, технологиер зэрауэнэтIыр зэрефIакIуэр, псоми я фIыщIэкIэ продукцIэм дагъуэ зиIэ кьызэрыхэмыкIыр. СертификацIэ егъэжьэныр кьызэрагъэгъэнэн консалтинг компание хэхахэм. Апхуэдизи Iэщагъэлъэхьэзыращ СтандартизацэмкIэКъБР-м и Кьэбэрдей-Балъкъэр центрми. ЗэкIэ сертификацIэ ирагъэкIуэкIыну зыри хагъэзэхыырыкъым. Ауэ унафэщIхэм ягурыIуэныгъэ зэрызэрагъакIуэр, технологиер зэрауэнэтIыр зэрефIакIуэр, псоми я фIыщIэкIэ продукцIэм дагъуэ зиIэ кьызэрыхэмыкIыр. СертификацIэ егъэжьэныр кьызэрагъэгъэнэн консалтинг компание хэхахэм. Апхуэдизи Iэщагъэлъэхьэзыращ СтандартизацэмкIэКъБР-м и Кьэбэрдей-Балъкъэр центрми. ЗэкIэ сертификацIэ ирагъэкIуэкIыну зыри хагъэзэхыырыкъым. Ауэ унафэщIхэм ягурыIуэныгъэ зэрызэрагъакIуэр, технологиер зэрауэнэтIыр зэрефIакIуэр, псоми я фIыщIэкIэ продукцIэм дагъуэ зиIэ кьызэрыхэмыкIыр.

Комиссэм хэтхэм я нэхъыбэм дэIыгъащ сертификацIэ егъэжьэныр министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ кьалэн ящыщыбым теухуауэ Уянаев Казым кьыхилъхьар. Вице-премьерым кьызэрилъытэмкIэ, дунейпсо утыкуми, кьэралми кIэщI рынокми эофIэкI кьыщызыгъэгъэлъагъуэхэрщ зэманым езэгъныр. Арыншамэ, предприятэр зэкIуэдэжу хуежьэнущ икIи абы щылажьэхэм я бжьыгъэм кIэрыхунущ.

КъБР-м и Iэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Iуэхущ1апIэ.

Дунеим щыхъыбаэхэр

Цыхубэм хьэлэлу яхуэлэжьащ

Венесуэлэм и президент Чавес Уго дунейм екIыжащ. А хъыбар гуаугъэкIэ гъатхэпэм и 6 пшэдджыжьым и хэкуэгъуэхэм захуигъэзащ кьралым и вице-президент Мадурэ Николас.

Чавес илъэситIым нэблагъэуэ зэрысымаджэм тегуэзвыхьыр и Iыхьлыхэмрэ и ныбжьэгъуэхэмрэ я закъуэтэкъым. ХъыбарегъащIэ Iуэхущ1апIэхэм кьызэратымкIэ, зи унафэщI кьралым щыпсэухэм ящыщу абы хуэмыварэзы гъэтыгъуэйт. ИригъэкIуэкI политикэм ныкъуэсанигъэ гуэрхэр хэзылъхьагъуэхэри щыIат, ауэ ар и щIыхубам зэрыхуэпэжым, гукIи псэкIи абыхэм зэрахуэлажьэм шэч кьытеслыхьэ бгъуэтыну кьыщIэкIынтэкъым.

Венесуэлэм и цIыхубэм яхуэзгуэзващ УФ-м и Президент Путин Владимир. «Чавес акъылыфIэу, мурадышхуэхэр ищIри абыхэм яльэIэсыжьыф цIыху щыпкъэу щытащ. УнафэщI лъэрызехьэр ди кьэралым и ныбжьэгъуфIт. Абы куэд хищIыкIащ Москварэ Каракэсэр я зэныщIэнигъэхэр гъбыдэным, ди кьэралитIыр IэнатIэ куэдым щызэдэлажьэным зегъэужьыным хузунэтIауэ. Венесуэлэм и цIыхубэм Чавес зыщIидза Iуэхуфlхэм пащ1ну, кьэралыр нэхьри лъэщ хъуным ахэр телажьэну дыщогъгъ», - щыжиIэ УФ-м и Президентым и Iэ зыщIэлъ щыгъуэ телеграммэм.

Чавес мэрем махуэм щIалъхьэнущ. Венесуэлэм щыпсэухэр махуиблкIэ хузыщIгъэунущ илъэс пщы-кIуплkIэ я кьэрал учафэщIу щытам.

Сом мелард 15,5-кIэ нэхъыбэ

УФ-м и Къзыбж палатэм «Олимпстрой» Iуэхущ1апIэр егъэкъуащIу иригъэкIуэкIухэзыныгъэхэм я бубыхуауэ щытам нэхъыр сом мелард 15,5-кIэ нэхъыбэ зэрытращIыкIуэдамкIэ.

Итъэс блэкIам я лэжьыгъам теухуауэ УФ-м Федерацмкlэ и Советым кьыщыщыпсалъэм Палатэм и Унафэщ1 Степашин Сергей апхуэдэ бжыгъэхэр кьинхьащ. «Корпорацэм и унафэщIхэм кьащтащ яхуэ спорт Iуэхущ1апIэхэм тригъэкIуадэр нэхьыбэ зэращIым теухуа унафэхэр, ауэ абы и щхьэусыгъуэхэр тэмэму кьагъэлъэгъуакъым», - щыжиIэ Къэзыбж палатэм и унафэщI Сергей Молотовым и цIэкIэ щыIэ колхозым и парт организацэм и секретарь Сакъыр гъэ Хьэпащ1э фIыщ1э кьыхуищIат, Дзэ Пльыжьым ззрызыщIагъэкъуам папщIэ.

т 1960 гъэм Куба щыщ жэмыш Пащты Салимэ Социалист Лъжьыгъэм и ЛIыхъжь щIэр кьыфIащащ.

Т Адыгей тхакIуэ, зэдзэкIакIуэ **Жанэ Жьымыз** кьызэралъхурэ илъэс 94-рэ ирокъу.

Дунейм и щытыкIэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым кьызэриты мкIэ, Налшык пшэр техьэ-текIыу щыщытынущ. Махуэм хуабэр градуси 3 - 6, жэщым щыIэр градуси 2 - 1 щыхъунущ.

Зыхъхьэзырар ЖЪЭКIЭМЫХЬУ Мариэтщ.

Щlалэгъуалэ советым хагъэхьэнухэр кьыхах

Кьэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Жылагъуэ палатэм и советым и унафэкIэ КъБР-м и Жылагъуэ палатэм и деж щыIэ Щlалэгъуалэ советым иджыри цIыку 37-рэ хагъэхьэнущ. Щlалэгъуалэ советым хагъэхьэнухэр зэпеуэ щыкIэкIэ кьыхах Урысей Федерацэм и цIыхуу зэпымыууэ Кьэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыпсэухэу зи ныбжьыр илъэс 18-30-м итхэм ящыщу.

Щlалэгъуалэ советым хагъэхьэнухэр фейдэ кьэлэжьыным пымыщIа организацэхэм кьагъэлъагъуэ, апхуэдизу езы щIыхуэхэм зыкъагъэлъэгъуэж хъунущ. Зэпеуэм хэтынухэм 2013 гъэм гъатхэпэм кьриубыдэу комиссэм (Налшык кьалэ, Къуэныкъуэйм и уэрам, 2) иратын хуейщ мы кьыкIэлъыкIуэ документхэр:

- хьыхьэну хуейм езым итха пльIур;
- хьыхьэну хуейм езым итха анкетэр;
- цIыхур хэтми къэзыгъэлъагъуэ документым траха копиер;
- зригъэгъуэта щIэныгъэм теухуа документым траха копиер я еджапIэ зэрыщIэсымкIэ тхыльыр;
- зэрылажьэмкIэ тхылъым и копиеу лэжьапIэм щыщIагъэбыдажар;
- Щlалэгъуалэ советым хагъэхьэну кьызэрагъэлъагъуамкIэ фейдэ кьэлэжьыным темыщIыхьа организацэм игъэхьэзыра тхылъыр, унафэщIым и Iэр щIэлъу, организацэм и мэхъуркIэ щIэгъэбыдауэ.

Кьэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Жылагъуэ палатэм и Щlалэгъуалэ советым хагъэхьэнухэр зэратхэр итщ КъБР-м и Жылагъуэ палатэм и официальнэ сайтым **(www.opkbr.ru).**

ФIыщIэупщIэ хъунущ мы телефонхэмкIэ: **72-03-41; 72-02-84.**

Дунейм и щыпсэу республикэхэр

Ахъшэ яIамэ...

АДЫГЕЙ. *Республикэм и Iэтащхьэ ТхьэкIуашынэ Аслъэнджэрий Адыгейм и профсоюзхэм я лIыкIуэхэм яIущIащ.*

ЗЭIУЩIЭР нэхъыщхьэу зытепсэлъыхьар бюджет лэжьакIуэхэм я улахуэм хэгъэхъуэным теухуауэ Урысейм и Президентым кьищта унафэр гъэзэщIэныкIэ Адыгейм и правительствэм зэфIихыну дыгъэщытхэрщ. А Iуэхур зэфIагъэкIын папщIэ республикэм сом мелуан 482-рэ хурикъуркъым. Ар кьилъытэри, федеральнэ центрым Адыгейм сом мелуани 132-рэ хухихащ, ауэ иджыри Москва кьыдэIэпыкъуну мэгугъ.

- Ди жагъуэ зэрыхъущи, псори зэдгъэхъуIэныкIэ хэкIыпIэхэр кьыдомэщIэкI. Ауэ, гугъуехьэр щыIэми, Iэмал кьэгъуэтауэ унафэр гъэзэщIэн хуейщ, - жиIащ ТхьэкIуашынэм.

Москва кьокIуэ

АБХЪАЗ. *Президент Анкваб Александр лэжьыгъэ Iуэхуклэ гъатхэпэм и 12-м Москва кIуэнущ.*

МАХУИТЫМ кьриубыдэу Абхъазым и Iэтащхьэр Урысейм и Президент Путин Владимир ЩIущIэнущ. Ахэр тепсэлъыхьынущ лъэныкъуитIыр зэрыгъэдалажьэм зэрызрагъэужьыну щIыкIэм.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

IуэхущIапIэхэм заужь

Тэрч районым и промышленнэ Iэнатlэхэм ильэс блэкIар яхуэIеяжьым. 2012 гъэм абыхэм ящыщIагъэкIащ сом мелуан 791,5-м и уасэ хэзыщIу.

АР фIыуэ щхьэдэх къаращIыпIа къалэнхэм.

И экономикэр езыгъэфIакIуэ Iэнатlэхэм ящыщу япэу зи цIэр къраIуэр «Тэрчналмэз» заводыращ. Абы кьыщIигъэкI продукцIэм Урысейм и щIыналъэ хуэдизи щIэзыщIэ щIи3щ. КьыщынэмыщIауэ, иджыри мардэхэм зэтхэм я щIынатlэ зэгухьэныгъэм и президент, «Тэрчналмэз» акционер зэгухьэныгъэ зэIуакъэм и совет-тым и тхьэмадэ Хьэжу Владимир ыкIи сэлъам. «Мы Iэмалым дэтхэнэ Iуэхуми зэуIуныгъэ хельхьэ. Дэ ди предприятэр икьыкIэ зэуIуу лажьэу кьытпщыхьуу щытащ. Ауэ дунейпсо мардэхэм тету дылажьэу щIэздза нэужь, Iуэхум зэхьэуэныгъэ куэд хэтлъхьэн хуейщ.

СертификацIэмрэ фIагъымкIэ Кьэбэрдей-Балъкъэр центрым и унафэщI Галицын Геннадий кьызэхуэсахэм яжриIащ дунейпсо мардэхэм хужйуа Iэнатlэхэм пэрытхэм яхь жэуапIныгъэм зэрыхэхъуэр, документтэр зэрызэрагъакIуэр, технологиер зэрауэнэтIыр зэрефIакIуэр, псоми я фIыщIэкIэ продукцIэм дагъуэ зиIэ кьызэрыхэмыкIыр. СертификацIэ егъэжьэныр кьызэрагъэгъэнэн консалтинг компание хэхахэм. Апхуэдэ Iэщагъэлъэхьэзыращ Стандартизацэмкlэ Кьэбэрдей-Балъкъэр центрми. ЗэкIэ сертификацIэ ирагъэкIуэкIыну зыри хагъэзэхыырыкъым. Ауэ унафэщIхэм ягурыIуэныгъэ зэрызэрагъакIуэр, технологиер зэрауэнэтIыр зэрефIакIуэр, псоми я фIыщIэкIэ продукцIэм дагъуэ зиIэ кьызэрыхэмыкIыр.

Итъэс блэкIам я лэжьыгъам теухуауэ УФ-м Федерацмкlэ и Советым кьыщыщыпсалъэм Палатэм и Унафэщ1 Степашин Сергей апхуэдэ бжыгъэхэр кьинхьащ. «Корпорацэм и унафэщIхэм кьащтащ яхуэ спорт Iуэхущ1апIэхэм тригъэкIуадэр нэхьыбэ зэращIым теухуа унафэхэр, ауэ абы и щхьэусыгъуэхэр тэмэму кьагъэлъэгъуакъым», - щыжиIэ Къэзыбж палатэм и унафэщI Сергей Молотовым и цIэкIэ щыIэ колхозым и парт организацэм и секретарь Сакъыр гъэ Хьэпащ1э фIыщ1э кьыхуищIат, Дзэ Пльыжьым ззрызыщIагъэкъуам папщIэ.

т 1960 гъэм Куба щыщ жэмыш Пащты Салимэ Социалист Лъжьыгъэм и ЛIыхъжь щIэр кьыфIащащ.

Т Адыгей тхакIуэ, зэдзэкIакIуэ **Жанэ Жьымыз** кьызэралъхурэ илъэс 94-рэ ирокъу. А эзэманым ирихьэлIэу кьагъэсэбэпакIэт сом триллион 1,5-рэ.

Жэм-кьегъэлакIуэ

Къззахстаным щыщ Алгабас жылагъуэм кьыщыхуар гъэщIэгъуэн дыдэщ.

Илъэс блыщI зи ныбжь щIыхухъуэм и унагъуэ Iэщхэр зыхуей хуигъазэу пщIантIэм здыдэтым, дыгъужь кьытеуащ. Мо бэлэрыгъа лIыжьыр хьэкIэкхъуэкIэм иридри, зэхифыщIэу щIидзащ, уеблэмэ нуIащ. Абдеж дыдэм щыгъэжмыр куэдр «егупсысакъым» зейр кьыригъэлын зэрыхуейм - ар дыгъужьым жьэхэлъадэри, епыджащ икIи лIым кьытридзыжащ. ЛIы гужьеим и кIий макьыр зэхэзыха хьэблэдэсхэр кьызэхуэжэри, дыгъужьыр яукIащ. КьызэрыщIэкIамкIэ, нэхьапэми кьуажэм кьыдыхьэурэ а дыгъужьым унагъуэхэм хэщIыныгъэшхуэ яритат.

И унагъуэ псэущхьэхэм арыншами яхуэсакъ, ахэр зыхуей хуэзыгъазэ лIыжьым иджы ахэр нэхьри фIыуэ елъагъу. Псом хуэмыдэу и кьегъэлакIуэр - жэмыр.

НОБЭ

т 1944 гъэм ЗыхьумэжыныгъэмкIэ къэрал комитетым и УнафэщI Сталин Иосиф Молотовым и цIэкIэ щыIэ колхозым и парт организацэм и секретарь Сакъыр гъэ Хьэпащ1э фIыщ1э кьыхуищIат, Дзэ Пльыжьым зэрызыщIагъэкъуам папщIэ.

т 1960 гъэм Куба щыщ жэмыш Пащты Салимэ Социалист Лъжьыгъэм и ЛIыхъжь щIэр кьыфIащащ.

т Адыгей тхакIуэ, зэдзэкIакIуэ **Жанэ Жьымыз** кьызэралъхурэ илъэс 94-рэ ирокъу. А эзэманым ирихьэлIэу кьагъэсэбэпакIэт сом триллион 1,5-рэ.

Жэм-кьегъэлакIуэ

Къззахстаным щыщ Алгабас жылагъуэм кьыщыхуар гъэщIэгъуэн дыдэщ.

Илъэс блыщI зи ныбжь щIыхухъуэм и унагъуэ Iэщхэр зыхуей хуигъазэу пщIантIэм здыдэтым, дыгъужь кьытеуащ. Мо бэлэ-

Къэпкъ Iуэху

Адыгеймрэ Шапсыгъымрэ къызэхакIуэхьащ

Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ Сэхъурокъуэ Хьэутийрэ ЩIэныгъэхэмкIэ Дунейпсо Адыгэ академиемрэ и вице-президент, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ Хьэфыщ Мухьэмэдрэ иджыбланэ Iуащ Адыгей Республикэм и Iэтащхьэ ТхьэкIуашынэ Аслъэнджэрий.

ЗЭIУЩIЭМ кърихьэлIащ ЩIДАА-м и Краснодар щIэныгъэ центрым и унафэщI, академик **Щоджэн Асхьэд**, Адыгей Республикэм егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министр **Хъуажь Мариет,** АР-м Дзахъкъ Iуэхухэмкlэ, ди лъэпкъэгъухэм ядэлэжьэныкIэ, хьыбарегъащIэ Iэнатlэхэмкlэ и кьэрал комитетым и Iэтащхьэ **Щхьэлахъуэ Аскэр,** Экономикэмрэ медицинэ, социальнэ Iэнатlэхэмрэ зегъэкIуэныкIэ Краснодар дэт институтым и ректор, ЩIДАА-м и академик **Iэщын Юныс,** Кубань кьэрал мэкъумэщ университетым и факультетым и декан **Лебедовский Иван** сымэ.

ТхьэкIуашынэм хьэщIэхэр гуапэу иригъэблагъэщ икIи кьажриIащ Дунейпсо Адыгэ Хасэм ЩIэныгъэхэмкIэ Дунейпсо Адыгэ академиемрэ дяпэкIэ нэхъ пыухыкIауэ зэрадэлажьэнур.

- Дэ нэхъыбэрэ дызэIущIэн, щIэныгъэм, экономикэм зегъэужьыным ди гуапIэ хэтлъхьэн хуейщ, - жиIащ ТхьэкIуашынэм. - Ди хэгъуэгъуэм - Адыгейм, Краснодар крайм, Кьэбэрдей-Балъкъэрым - щыпсэухэм сытым дежи ныбжьэгъугъэр япэ ирагъащу щытащ. Апхуэдизи экономикэ и лъэныкъуэкIэ зы зыужьыныгъэ гъуэгу тетщи, псоми ди зэхуэдэ кьэралыр егъэфIэкIуэным дегугъун хуейщ.

Краснодар крайм хиубыдэ Белореченскэ районым и Iэтащхьэ, профессор Имгрыт Иван, Краснодар крайм хьахъэ Динской районым и Iэтащхьэ, профессор Жиленто Сергей, биологие щIэныгъэхэм я доктор, профессор ШамтIыжь Алий сымэ ЩIДАА-м зэрыхагъэхьамкIэ я дипломхэмрэ щыхьэт тхыльхэмрэ Хьэфыщ Iэ Мухьэмэд ягитыжащ икIи академием и президиумымрэ абы и Президент Нэхущ Iэдэмрэ я цIэкIэ екъуэхуащ. Мы щIалищри Краснодар крайм щолажьэ, ауэ кьыщыхъуарэ, щеджари, нэхъыбэрэ щыпсэуари Адыгейращ.

ДАХ-м и тхьэмадэ Сэхъурокъуэ Хьэутий и псалъэм кьыхиэпщащ Адыгей Республикэм и Iэтащхьэ ТхьэкIуашынэ Аслъэнджэрий щIэныгъэм зегъэужьыным хэлъхьэныгъэшхуэ зэрыхуищIыр, апхуэдизи екъуэхъуащ республикэм и Iуэхухэр дяпэкIи нэхъыфI хъуну, зиужьыну.

ДАХ-мрэ КъАХ-мрэ кьабгъэдэкIыу АР-м и тхьэмадэмрэ министрхэмрэ тыгъэхэр хуащI.

* * *

А махуэм и пщыхьэщхьэм Псэзыупсэ жьыпэм щекIуэкIа пшыхьэм зрагъэкъаIащ Хасэ тхьэмадэхэм. Ар теухуат КIэкIыхьэу Мэжид Шапсытъ Адыгэ Хасэм и тхьэмадэу зэрыщытрэ илъэс 20 зэрырикъум, езым и ныбжьыр илъэс 55-рэ зэрыхъум.

Сэхъурокъуэ Хьэутий кьыщIэсалъэм КIэкIыхьэу Мэжид гуапэу екъуэхъуащ икIи зэпIэзэрыту, и лъэныкъэгъуэхэ

Эк оном ик э | Политик э

Ма х у э к у

Ка вказ Иц хъэрэ | Жы лагъуэ

Шойгу Сергей ещанэщ

Нобэ къэралым президент хэхыныгъэхэр щрагъэкIуэкIамэ, абы щытекIуэнур Путин Владимир.

АРАЩ Левада-Центрым и социологхэм ирагъэкIуэкIа къэпщытэныгъэхэм къарикIуар. Нэхъ щэрыIуэхэм я рейтингым етIуанэу кьыхэщар Къэрал Думэм «оппозиционер нэхъыщхьэу» щыIэ, КПРФ-м и Iэтащхьэ Зюганов Геннадийр. Кудым Iэмэ Iэгъуэн ящыхьуащ ещанэ увыпIэр зылысар. Ар УФ-м зыхьумэжыныгъэмкIэ и министр, МЧС-м и Iэтащхьэ щыта Шойгу Сергейр. Абы и «жэзыр» ядегуэш ЛДПР-м и пашэ Жириновский Владимиррэ хъэрычэтыщI-политик Прохоров Михаилрэ.

●Фэ фщIэрэ?

Къэралым и хэгъуэгу 45-м щыщу кьалэ, кьуажи 130-м Левада-Центрым щригъэIуэкIа къэпщытэныгъэм кьрикIуахэр:

Путин Владимир - 32%
Зюганов Геннадий - 8%
Шойгу Сергей - 4%
Жириновский Владимир - 4 %
Прохоров Михаил - 4%
Медведев Дмитрий - 2%
Миронов Сергей - 2%,
НэгъуэщI кандидатурэ - 4%
Хэхыныгъэм щыкIуэнухэр - 23%
Жэуапым хуэмыхьэзырхэр - 17%

ЕГОРОВ Андрей.
«Комсомольская правда».

Гьатхэпэм и 4-м ильэс хьуащ Урысейм и цIыхухэм я процент 64-р и тельхьэу Путин Владимир къэрал упрэфэщI кьулыкъум зэрыпэрыувэжрэ. Абы папщIэ Iэ зыIэтахэм ящыщу Къэрал Думэм и вице-спикер, «Урысей эскьуэтэ партым и Гъэпсыкьэ и секретарь Неверов Сергей. БлэкIа ильэсым кьрнубыдэу ди хэкум кьыщыхьуа зэхьуэкIыныгъэхэм, абыхэм кьарикIуахэм, ахэр кьэрэщIыхьэм ятеухуа гупсысэхэмкIэ «МК»-м дэгуэшащ Неверовыр.

- Сергей, апэ упщIэр зытеухуар ильэс и пэкIэ екIуалэ хэхыныгъэхэм Путин Владимир щытекIуауэ кьыщыпщIам уи гум щыхьарщ.

- 2012 гъэм гъатхэпэм и 4-м екIуэкIа пэкIум Владимир Владимир и кьуэм и гъусэу сыщыIэт. Абы щыгъуэм зыхэсщIамрэ си кьэралым папщIэ сызэрыгушхуамрэ хуэдэ зэи кьыскъуихуатэкьым. Апхуэдэ гурыщIэ кьыщIэкIынщ а махуэм пэкIум кьрихьэлIа псоми ялар. Абдеж сэ кьыщызгурыIуаш: дэ тщIэ псоми ди цIыхухэри ди къэралри хуейщ. Апхуэдэ щытыкIэм кьару нэрымыльагъу кьытхилъхьауэ жыпIэ хьунущ.

- Путин Владимир и хьэхуэрэгъэхуэм куэдкIэ апэ ящат. Дауэ уеплърэ: абы лъэщыкъэн политик иджыри кьыздэсым сыт дыщIимыIэр?

- СызэрегупсысымкIэ, ар кьызыхэкIыр Путин дзыхь хуэпщI зэрыхьунур Iэхъуэкъ куэдрэ зэрригъэлъэгъуащ, кьэралыр щыхупIэм кьызэрыщухьэщиар я нэ щIэкIащ икIи сыт щыгъуи ар цIыхубэм ящIыгъуд. Ахэр Iэхъу кьызэрыгугъкIым. Ауэ политикым, кьэралым и Iэтащхьэм, зыми емылытагъэ, цIыхубэр кьызэрыщыгугъур хуэзфIэкIмэ - абы я дзыхь ирагъэз. Фигу кьэзгъэзкIыжыт дызэрыта щытакIыр, Путин яп дыдэу а кьульыкъым щыпэрыувар - абы кьэралыр Iыхьэ-Iыхьэу зэхуихьэсыжын хуей ахъуэ. 2008 гъэмэ Iэтащхьэм занщIэу кьигъэлъэгъуащ и Iэхъу зекьэкIэр: нэхъыщхьэр цIыхухэр кризисым щыхьумэнраш, адрей кьэралхэм я правительствохэм зэращIам ещхьу, цIыхубэм псори ятемыгъэхьэлъауэ.

УэрплъэкIыжмэ, блэкIа ильэсым ди хэкум кьыщыхьуа зэхьэкIыныгъэхэр пльагъунурэ, псори гурыщIгъуэ хьунущ. 1999 гъэм ику иту кьаХ пенсэр сом 449-рэ хьууэ аратт, иджыпсту ар сом 10417-м нэсащ. Инфляцэр абы щыгъуэм - процент 36-рэ, иджы - процент 6. Сыт хуэдэ IэнатIэрэ кьащти - узыншагъэр хьуумэным, егъэджэныгъэм, демографием, псэупIэм епха Iуэхуэхэр - псори зерыпсыхьагъуэ, ильэс 12 - 13 и пэкIэ щыа щытыкIэм нобэрэр хуабжьу кьыщыхьэщокI.

А псом тепщIыхьмэ, ди цIыхухэм я процент 64-р Путин и IуэхущIафэхэм зэритлъхьэр захуагъэщ. Мыбдежым зи гугъу тщIыр дзыхь зэрыхуащIм и зыужькъым, атIэ зи яужь ит Iуэхуэхэм кьарикIуаэхэрщ.

- Уэ зэрыжыIэмкIэ, Президентыр и кьулыкъум апэ дыдэу щыпэрыкъуар и Iэтащхьэ нэхъыщхьэу щытар Урысей къэралыгъуэр кьиэзгъэзнэжьмрэ зезгъэужьыжьмрэ. Дызэрыт лъэхъэнэм властым и кьаIэн нэхъыщхьэр сыт хуэдэ?

- КIэщу жыпIэмэ, ар хабзэм тет къэрал хуэунэгуэ, цIыхубэм ифI зыхъэль экономикэ зэтеублэнырщ. Хэхыныгъэхэм стипендиер хуэди 2,5-кIэ хэхьуащ, ар упсэун щхьэкIэ нэхъ мащIэ дыдэу узыхуей ахъшэу кьаIыгъм хуэдиз хьащ. Куэд щIакъым ар сом 2750-рэ хьууэ щыщытар, иджы сом 6307-м нэсащ. ЩэнхабзэмкIэ федеральнэ Iэхъуцапlэхэм кьыщыхьуахэр проект 36-кIэ хэхьуащ. Мы гъэм программэщIэ лажьэу щIидзащ - унагъуэм кьихьуэ сабий ещанэмрэ кьыкIэлыкIуэхэмрэ я ныбжьыр ильэсщ ирикьуху мазэ кьэс пособие етыныр. А программэр щIыналъэ 64-м щолажьэ, абыхэм ящыщу хэгъэуэгу 50-м демографие щытыкIэр щыщIагъуэтэкьым. Кьэбгъэльагъуэмэ, нобэкIэ кьащтауэ лажьэ программэ куэдыр пIалъэ кIыхьым тещIыхьащ. Кьэрал Думэр учафэ 30-м хэпIащ Президентым кьиригъэIуэну щыщытыр. Абы и лъэныкъуэкIэ щапхьэфIщ Урал федеральнэ щIыналъэм Президентым и лIыкIуэу Холманских Игорь эрагъэкIуар. Ар политикэм зэи хэмыта, ауэ лэжьакIуэхэм я гугъуехь-хэм фIыуэ хэзыщIыкI, абыхэм бзэ кьахуэзыгъуэтыфэ щыхьуащ. «Урысей эскьуэтэ» партым щыщIэу - Шойгу Сергей, Абдулатипов Рэмэзан, Печеный Владимир, Зимин Виктор сымэ я гугъу пщIымэ, ахэри я кьулыкьуэм щытрагъэувар дзэрыгъэ зэрэхъуэжьым. Псалъэм папщIэ, Печеный Владимир, Магадан областым и губернаторым и кьалэнхэр зыгъэзащIэр, егъэджакIуэу, школаритI, Псалъэм папщIэ, школым уэзджьнэ Иужькъ Магадан кьалэм и мэру хахащ, кьалэдэсхэм я процент 86-р арэзыуэ.

- «Урысей эскьуэтэ» партым и Iэтащхьэр УФ-м и Правительствэм и Унафэщ Медведев Дмитрийр, ауэ папщIэ, нэхъапэми хуэдэу, и пашэу иныгъэр Путин Владимир хуэдэу кьыщIидзэ. Сыт хуэдэ зэхущытыкIэ иджыпсту зэхуэIэр «Урысей эскьуэтымрэ» кьэралым и Iэтащхьэмрэ?

- Нэхъапэм зэрыщытам хуэдабзэщ. Путин Владимир сыт щыгъуи пашэу плъытэ хьунущ, сыт щхьэкIэ жыпIэмэ, абы и фIыгъэкIэ кьэунэхуэу Урысейм и зыужьыныгъэм хуэлажьэ, кьэралым и политикэ кьару нэхьыщхьэ партищыр зи зырееягъым щыIэрэ, уэрыбда «Урысей эскьуэтэ» партым и сайтым и къехьэлIа

●КIэщIу

Къалэ щхьэуантIэ

КАВКАЗ Ищхьэрэ федеральнэ щIыналъэм щхьэуантIагъэ нэхъыбэ зиIэ кьалэу кьащIалъытар Владикавказщ. Къэпщытэныгъэхэм кьащIэлъэгъуащ Осетие Ищхьэрэм и Алание и кьалащхьэм дзэ дэтхэнэ зыми щхьэантIагъэу метр зэбгъуэзнатIэ 73-рэ зэрыхуэзэщ. Урысейм ику иту кьыщахь бжыгъэр 16-щ, Москва кьапщтэмэ, зы цIыхум метр зэбгъуэзнатIэ 14 хуэзэу ящ.

Владикавказ кьалэ щхьэуантIэ щIэхъуам и щхьэусыгъуэр, абы хабзэ щыхьуащ, «Уи жыгыр хэсэ» Iэхъу дахэр зэрыщIекIуэкIырщ. Мы гъэм тафэпэм и кум щIадзэнурэ накьыгъэм ику хъуху ирагъэкIуэкIынущ а Iэхъур.

Хэт нэхъ зыхуэныкъуэр?

УФ-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм мы гъэм ещанIэ нэхъыщхьэхэм я фIагъыр нэгъуэщI IмалхэмкIэ кьипщытэнущ. Иджы кьалъытэнур ещанIэр кьэзыуахэм ящыщу лэжьапIэншэу дзэ щIалэгъуалэм я бжыгъэрщ. Иджыпсту Iэщ Iагъэпl ныбжьыщIэхэм я процент 6-р лэжьыгъэмкIэ биржэм мэув. Абыхэм я нэхъыбэр, дауи, юристхэмрэ экономистхэмрэщ. ЩIалэгъуалэр щIэныгъэншэу ара, хьэмэрэ а Iэщ Iагъэхэм цIыху куэдыщ хуеджа?

Кьэбгъэльагъуэмэ, вакансиемкIэ урысейпсо банкым мазаем и кIэм ирихьэлIу лэжьыгъэ Iэнатlэу мелуан 1,5-рэ иIащ. Псом нэхъыбэу Iэнатlэхэр зыхуэныкъуэр бульдозер, трактор кьезыхуэкIыфхэрщ, ухуакIуэхэрщ, унэ зезыкьэфхэрщ.

«АиФ-СК».

Кириллэр Мефодийр я фэепль щагъуэваш а тIум я цIэр зэрихьэу Софие кьалэ дэт льэпкь библиотекэм и гупэм. Ахэр зытет мывэ зэпэлIимэм кьекIуэкIыу глаголицэ, кириллицэ хьэрфхэр тетхащ.

●Ди псэлъэгъуэр

НЕВЕРОВ Сергей:

ТщIэ псоми цIыхухэри къэралри хуейщ

и пэ кьихуэу, Путин кьытрыригъэдза тхыгъэхэм, а кьулыкъум щыпэрыува яп махуэхэм кьыдигъэкIа унафэхэм щыгъэбелджылащ а Iэхъуэхэр зыхуэзнур.

- Ильэсым кьрифыдзэу зэхьуэкIыныгъэ куэд щыащ. Уэ уэзэрепльымкIэ, сыт хуэдэхэра нэхъ кьыхэзгъэщыпхьэр?

- Къэбгъэльагъуэмэ, дызэрыт ильэсым, зэи хуэмыдзэжу, цIыху мелуанэм я гугъуехьэм гульытэ нэхъыбэ хуащI хьуащ. Унагъуэхэм ядэлэпIэхъуу псэупIэр, диным екьэлIа Iэхъуэхэр...

Дыгъэгъаэм Президентым Парламентым Зэрыкьухэгъэзам сыщедзауэм сигу кьэкIащ: абы зи гугъу ищIхэр пщыхьэщхьэкIэрэ унагъуэр зыхэсу зытепсэлъыхьхьэрщ. Нобэ ди жьалгъуэр хуэныкъуэ щIыщIагъуэкIэрэ Урысейм щызэфIэува льапIэныгъэхэр, льэпкь хьугъуэфIыгъуэхэр хьумэным. Мис абыхэм хуэунэтIащ закон кьыдзыгъэкI, гъэзэщIакIуэ властхэм я унафэхэр.

Сыт, псалъэм папщIэ, ди сабийхэр хамэ кьэралхэм щыпсэуэхэм япIыну дяпэкIэ зэрымытынум, зеиншэхэм екьэлIа унафэхэм апхуэдизэ псалъэмакъ кьыщIикIар? А Iуэхум и пэжыпIэр кьащIащи аращ. Хьэмэрэ тутын ефэным теухуауэ екIуэкIыр-щэ? Балигъыпlэ имыувэ щыкIэ тутын ефэн щIэздзэ я бынхэм щхьэкIэ анэхэр мэгуэвэрэр аракъэ? Диным, хабзэм екьэлIаехэр... Мис а псори Путин и фIыгъэкIэ властми жыларагъэ ми кьаIэта Iуэхущ. Ахэр зэфIэзэха зэрэхьуну Iэмал нэхьыфIыр кьалъхьхьэ.

- Унагъуэ псоми зи гугъу щащI Iуэхухэрщ, жыхуэпIэмкIэ арэзы сыбдэхьуркьым. Псалъэм папщIэ, Навальный, Удальцов, Чириковэ сымэ зытепсэлъыхьыр нэгъуэщI зыгуэру ксысфIощI...

- Уэ зи гугъу пщIыр цIыхухэр уэрамым зыщызэхэпхамэ, гъащIэм псори ипIэ иригъэувжащ. Апхуэдэ «зекIуэхэр» зэфIэкIащ. ЦIыхухэм кьагурыIуа ахэр зищIысэр, хэтI щIэпхьаджащIэщ, хэти уголовнэ Iуэху хэтащ...

- Псалъэм кьыдзэкIуэ жыпIэмэ, мис а уэрам «зекIуэхэр» кьызэзыгъэпэщхэращ «поцIэ кьэрал» уху хьэшым теуха гупсысэр жыджэру Интернетым щыкIуэцIрызыгъэкIыр. Мы гъэм, пэж дыдэуи, унафэ тхIий кьуэд кьащтащ, абыхэм ящыщу сэы властым и лIыкIуэхэм яхуэгъэзэри...

- Дэ яужь дихьащ ильэс бжыгъэкIэ зэтриихь Iуэхухэр зэфIэхыным. Къэбгъэльагъуэмэ, властым цIыхухэм я пащхьэ щихь жэуапльныгъэр, хабзэм зэрыхуэпэжыр, нэгъуэщIхэри иджы тхылъымпIэм тет псалъэ кьудейуэ я кьэнэжьркъым, гъащIэм щыщI Iыхьэ мэхъу!

ИрагъэжкIуэкIа кьэпщытэныгъэхэм уахэплъэмэ, - сэ цIыхубэм я гугъу пщIымэ, ахэри я Iуэхуэхэр зэрыщIыкIыр, зэрыщIэхэри иджы тхылъымпIэм тет псалъэ кьудейуэ я кьэнэжьркъым, гъащIэм щыщI Iыхьэ мэхъу!

ИрагъэжкIуэкIа кьэпщытэныгъэхэм уахэплъэмэ, - сэ цIыхубэм я гугъу пщIымэ, ахэри я Iуэхуэхэр зэрыщIыкIыр, зэрыщIэхэри иджы тхылъымпIэм тет псалъэ кьудейуэ я кьэнэжьркъым, гъащIэм щыщI Iыхьэ мэхъу!

Ирагъэжкlуэ